

מפגש מס' 126

דף למנחה

איוב כ"ח - ל"ב

תוכן הפרקים שנלמדו השבוע

פרק כ"ח - נאום איוב: החכמה היא אלקית

פרק כ"ט - איוב מתאר את מצבו הטוב בעבר ואת כבודו

פרק ל' - איוב מתאר את המהפך שחל בחייו - מהפסגה אל המפלה

פרק ל"א - איוב נשבע שהוא חף מפשע: נמנע מחטאים ועזר לאנשים רבים.

פרק ל"ב - פתיחה למענה אליהוא בן ברכאל הבזי

הקדמה

הויכוח בין איוב לרעיו התנהל בשלושה מחזורים. בסיומו של מחזור הויכוחים השלישי, משתתקים הרעים ואינם מסוגלים עוד לענות לאיוב. כעת איוב שוטח את טענותיו בצורה סדורה ומלאה, במהלך 5 פרקים (כ"ז - ל"א).

במשל איוב הראשון (כ"ז-כ"ח) - איוב שומט את הבסיס לטענותיהם של רעיו. לכל אורך הספר, רעי איוב טענו שדבריהם נובעים מיראת אלקים ומהחכמה. **בפרק כ"ז** איוב טוען שהנסיון להצדיק את מעשה הא-ל בכל מחיר הוא חנופה ורשע, ולא יראת אלקים אמיתית: **חַי אֱלֹהֵי הַסִּידִּיר מִשְׁפָּטֵי וְשִׁדֵּי הַמֵּדֶר נִפְשֵׁי: כִּי כָל עוֹד נִשְׁמָתִי בִּי וְרוּחַ אֱלֹהִים בְּאַפִּי: אִם תִּדְבְּרֶנָּה שִׁפְתֵי עוֹלָה וּלְשׁוֹנֵי אִם יִהְיֶה רִמְיָהּ חֲלִילָה לִי אִם אֶצְדִּיק אֶתְכֶם עַד אֲגֻעַ לֹא אֶסִּיד תִּמְתִּי מִמֶּנִּי: בְּצַדִּיקֵי הַחַזְקָתִי וְלֹא אֶרְפָּה לֹא יִחַרְף לִבִּי מִיָּמִי: יְהִי כְרִשְׁעִי אִיִּבִי וּמִתְקוֹמְמִי כְעוֹל: כִּי מִה תִּקְוֶת חַגְרִי כִּי יִבְצַע כִּי יִשָּׁל אֱלֹהִים נִפְשׁוֹ (כ"ז, ב-ח)**

בפרק כ"ח איוב עוסק בחכמה. לטענתו, האדם מסוגל למצוא אוצרות רבים, אבל את החכמה אינו מסוגל למצוא, מאחר והיא נמצאת רק אצל אלקים ובעזרתה הוא מנהיג את עולמו: **וְהַחֲכָמָה מֵאַיִן תִּמְצָא וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה: לֹא יָדַע אָנוּשׁ עֲרֶבֶה וְלֹא תִמְצָא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים... אֱלֹהִים הֵבִין דְרָבָה וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ (כ"ח, כ-כג).** המסקנה היא שהאדם צריך להיות ירא ה' באמת, ולא להסתמך על חכמתו האישית: **וַיֹּאמֶר לְאָדָם הֵן יִרְאֵת אֲדֹנָי הִיא חֲכָמָה וְסוּר מִרַע בִּינָה (כ"ח, כח).** דבריו אלה מכוונים כנגד רעיו (ובעיקר כנגד צופר) אשר טענו שדבריהם על רשעת איוב מבוססים על ההגיון והחכמה (להרחבה ראו **בשיעור הקצר מאת דוד נתיב, ובפוסט מאת הרב יעקב מדן**).

אם כן, בפרקים כ"ז-כ"ח איוב טוען שהניסיון של רעיו להסביר את הייסורים שלו בעזרת הגיון ולהצדיק את הא-ל בכל מחיר - איננו נובע מחכמה ומיראת אלקים ולכן זהו ניסיון כושל, חסר טעם, ואפילו רשעות.

במשל איוב השני (כ"ט-ל"א) - איוב מתאר באריכות ובפירוט את מצבו ומעשיו בעבר ובהווה, וטוען לחפותו. בשיעור זה נעיין במשל השני של איוב, ונבחן את נקודת המבט של איוב על עצמו.

לימוד מעמיק

"בהלו נרו עלי ראשי" - אמונתו של איוב כנקודת חוסן

חלק א - "מי יתנני כירחי קדם" - אל מה מתגעגע איוב?

בפרק כ"ט מתאר איוב את געגועיו אל החיים הטובים שהיו לו בעבר.

זוית אישית

האם יש לכם געגוע למשהו שהיה משמעותי בחייכם בעבר וחסר לכם כעת? מה יכולים להיות הצדדים החיוביים בגעגוע? ומה הצדדים השליליים בכך?

געגועים אל העבר עלולים לתקוע אותנו במחשבות על העבר, לעורר שוב ושוב את תחושת האובדן ולהפריע בהתקדמות אל עבר העתיד. יחד עם זאת, געגועים אל העבר עשויים להוות "נקודת פתיחה" טובה - אדם שחווה בעברו חוויות טובות של הצלחה ותחושות חיוביות, יהיה בעל חוסן נפשי ואופטימיות, שיעזרו לו בהתמודדות הנוכחית. בנוסף, עצם הידיעה שיכולה להיות מציאות טובה נותנת לאדם תקווה שגם בעתיד יוכל להגיע למקום טוב כפי שהיה בעבר או אפילו יותר טוב ממנו.

נעיין בפרק כ"ט, ונראה מהם הדברים אליהם מתגעגע איוב, ולאחר מכן נעיין בפרקי ל' ונבחן באיזו מידה זיכרונות העבר של איוב גורמים לו לתחושת אובדן אשר מגבירה את הקושי, ובאיזה מובן העבר הטוב נותן לו כח וחוסן להתמודדות בהווה.

איוב פותח את משלו השני בגעגועים למצבו הטוב בעבר, והדבר הראשון שהוא מתאר הוא תחושת הקרבה לה: "מי יתנני כירחי קדם בימי אלוהים: בהלו נרו עלי ראשי לאורו אלך חשך: כאשר הייתי בימי חרפי בסוד אלוהים עלי אהלי (כ"ט, ב-ד). הקשר הקרוב לה' נתן לאיוב בהירות פנימית, הארה, ומכאן נבעה תחושת הבטחון שלו בכל מעשיו ודרכיו. הוא לא גישש את דרכו בחשכה אלא הכל היה מאד ברור ומואר:

מלבי"ם לאיוב כ"ט, ג:

"בהלו נרו עלי ראשי" - ...ההצלחה הנפשית, וממשיל זה כנר אלוהים שהיה מאיר על ראשו להשפיע עליו חכמה ודעת, עד שלאור הזה היה יכול לילך גם בחשך, כי אינו אור הפועל על החוש רק המאיר בנפשו, נר אלהים החופש חדרי בטן.

ההארה האלקית אפשרה לאיוב להגיע למעמד מכובד מאד, עד כדי כך שכולם הכירוהו וכבדו אותו ואפילו אנשים בעלי מעמד גבוה יראו מפניו: בציאתי שער עלי קרת ברחוב אכין מושבי: ראוני נערים ונחבאו וישישים קמו עמדי: שרים עצרו במלים וכף ישימו לפיהם: קול נגידים נחבאו ולשונם לחכם דבקה (כ"ט, ז-י). היראה של האנשים מפניו יכולה לתת תחושה שמדובר באדם שתלטן ועריץ, הפוגע בכל מי שנמצא סביבו ולכן אנשים מכבדים אותו מתוך פחד. אולם איוב מבהיר מיד שלא זה המצב: למרות שמעמדו היה מכובד מאד, הוא לא השתמש בו כנגד אנשים אחרים אלא להפך - הוא תמך בכולם, סייע והיטיב: כי אמלט עני משוע ויתום ולא עזר לו: ברפת אבד עלי תבא ולב אלמנה ארנן: צדק לבשתי ולבשתי עול ומשנני אשליך טרף (כ"ט, יב-יז). לא זו בלבד אלא שאנשים אף רצו לשמוע בעצתו של איוב, ולא ערערו על דבריו: לי שמעו ויחלו וידמו למו עצתי: אחרי דברי לא ישנו ועלימו תטף מלת: ויחלו כמטר לי ופיהם פערו

למלקוּשׁ (כ"ט, כא-כג). אם כן, היראה של האנשים מאיוב היתה יראת כבוד ולא יראה מפני מעשיו הפוגעניים, כפי שמפרש מלבי"ם בהמשך:

מלבי"ם לאיוב כ"ט, כ:

כבודי חדש עמדי - רוצה לומר שכבודי היה מתחדש תמיד. שתחת שתחילה היו מכבדים אותי מפני היראה, היה אחר כך מצד האהבה ומצד שראו שאני ראוי לכבוד.

בפרק ל"א ירחיב איוב נקודה זו וישיב, שלא חטא ולא השתמש בכחו לרעה אלא רק לטובה: **אִם תִּטֶּה אֲשֶׁרִי מִנִּי הִדְרֵךְ וְאַחַר עֵינֵי הַלֶּךְ לִבִּי וּבְכַפִּי דָבַק מֵאוֹס... אִם נִפְתָּה לִבִּי עַל אִשָּׁה וְעַל פֶּתַח רְעִי אֲרַבְתִּי... אִם אָמַאִס מִשִּׁפְט עֲבָדֵי וְאִמְתִּי בָרְבִם עֲמָדִי... אִם אָמְנַע מִחֶפֶץ דְּלִים וְעֵינֵי אֶלְמָנָה אֲכַלֶּה: וְאֲכַל פֶּתִי לִבְדִי וְלֹא אֲכַל יְתוֹס מִמֶּנָּה... אִם אֲרָאָה אוֹבֵד מִבְּלִי לְבוּשׁ וְאִין בְּסוֹת לְאֶבְיֹן: אִם הִנִּיפוֹתִי עַל יְתוֹס יָדַי בִּי אֲרָאָה בְּשִׁיעַר עֲזוֹרָתִי (ל"א, ז-כא).** איוב מצהיר שלא רימה או עשק אנשים ולא לקח כסף לעצמו, ולהפך - הוא עזר לחלשים (עניים, יתומים ואלמנות). בנוסף לכך איוב נשבע שגם בימי עשרו הוא לא בטח בכספו ולא התהדר בכחו: **אִם שָׁמַתִּי זָהָב כְּקָלִי וְלִבְתֶּם אֲמַרְתִּי מִבְּטַחִי: אִם אֲשַׁמַּח בִּי רֵב חִילִי וְכִי כִבִּיר מִצָּאָה יָדִי (ל"א, כד-כה).** איוב מסכם את דבריו בפרק כ"ט באמירה שמעמדו היה מכובד כמלך, כמי שתמיד עומד בראש: **וְאֲשַׁב רֹאשׁ וְאֲשַׁבֵּן בְּמִלְךָ בְּגֵדוֹד (כ"ט, כה).**

שאלה למחשבה

בעברו, איוב היה במעמד גבוה ומכובד. חשבו על הסיכון והסיכוי שבמעמד כזה. כיצד ניתן להשתמש במעמד זה כדי להיטיב, והיכן טמונות הסכנות להשתתה?

מומלץ לקרא את דברי **הרב מדן**. המונה את התחומים בהם נזהר איוב בהיותו במעמד גבוה, תחומים שכל אדם בעמדת כח צריך לשים לב להזהר בהם.

להרחבת העיון:

איוב מתאר בהרחבה ובאריכות לא רק את כבודו (כ"ט) אלא בעיקר את מעשיו הטובים (ל"א). דבריו אלה עומדים אל מול טענותיו של אליפז בפרק כ"ב, לפיהן איוב חטא באותם תחומים בדיוק בהם הוא טוען שהוא עשה טוב. נסו לחשוב, כיצד יתכנו שתי נקודות מבט כל כך שונות על חייו של אותו אדם?

לפניכם כמה אפשרויות להבנת הפער. חשבו על המשמעות של כל אחת מהאפשרויות לחיכם, ואיזו מהם מתאימה, לדעתכם, לפשט סיפורו של איוב:

- אכן קיים פער בין האופן בו איוב (או כל אדם) רואה את עצמו, לבין האופן בו אנשים אחרים רואים אותו (על כיוון זה שמעו את שיעורו של **הרב בני לאו** ואת שיעורו של **הרב יובל שרלו**).
 - אדם שנמצא בעמדה ציבורית גבוהה, ובמיוחד כאשר הוא בתפקיד של שופט, כפי שאיוב היה, עלול לפגוע באנשים בהחלטותיו ובפסיקותיו, אפילו כאשר הן נעשות בצורה שקולה ונכונה (על הבנה זו קראו **פוסט מאת הרב יעקב מדן** ו**פוסט מאת הרב יואל בן נון**).
 - טענתו של אליפז הייתה שאף אדם אינו מושלם, כל אדם חוטא מעצם הווייתו האנושית שהיא בלתי מושלמת. לכן הוא מייחס לאיוב פגמים וחטאים. העיון בדברי אליפז מגלה שיתכן שעבור אדם אחר מעשים אלה לא היו נחשבים כחטא, אולם מאיוב נדרשת שלמות גבוהה יותר במעשיו דווקא בגלל מעמדו המכובד ודרגתו הרוחנית הגבוהה.
- קראו את דברי הרב סולוביצ'יק המתאר את הדרגה הגבוהה שנדרשה מאיוב:

הרב סולוביצ'יק, איש האמונה הבודד, עמ' 72:

איוב! כששפעו עליך חסדי... והיית מאנשי שם ובעלי השפעה... לא מלאת את התפקיד שחסדי הטילו עליך. איש תם וישר היית, ירא אלקים, סר מרע. לא השתמשת בכחך ועשרך לרע. נתת הרבה צדקה. לא נמנעת מלהמציא עזר וסעד לרבים ועמדת להם בעת צרה ומצוקה. אולם חסרה לך אותה מידת החסד הגדולה בשני מובנים: א. מעולם לא נשאת בעול הציבור ולא השתתפת בצערו וביגונו. ב. לא הרגשת את ייסורי היחיד הסובל. כאיש המחונן בלב טוב רחמת לרגע על יתום; כסף רב היה לך ולא חסרת כלום כשנתת נדבה הגונה. אמנם חסד - משמעותו מקיפה יותר מסנטימנט חולף, מרגשות זולה. חסד תובע יותר מדמעה רגעית, ממטבע קרה. חסד פירושו התמזגות עם הזולת, הזדהות עם כאבו, הרגשת האחריות לגורלו. מידת החסד הזו לא היתה בך, לא בנוגע אל הרבים ולא ביחסיך עם היחיד.

למרות שרעי איוב מעלים את האפשרות שאיוב פגע באנשים אחרים, איוב לא הרגיש זאת מעולם, וגם לאחר דבריהם הוא ממשיך לטעון שהם טועים, ושהוא לא ניצל לרעה את מעמדו ואף לא התעלם ממצוקות של אנשים אלא להפך - היטיב עם אנשים ככל יכולתו. מאחר ואיוב הרגיש שהשתמש בכחו לטובה, הוא היה בטוח שחיינו ימשיכו על מי מנוחות: **וְאָמַר עִם קִנְיָ אֶגְוֶעַ וְכַחֵל אֶרְבֶּה יָמַי: שְׂרִישִׁי פְתוּחַ אֵלַי מִיָּם וְטַל יִלֵּין בְּקִצְרִי: כְּבוֹדִי חָדַשׁ עִמָּדִי וְקִשְׁתִּי בְּיָדִי תַחְלִיף (כ"ט, יח-כ).**

לסיכום: בפרק כ"ט מתאר איוב בגעגועים את עברו המכובד. שני הדברים החשובים שהיו לאיוב בעבר, ואליהם הוא מתגעגע, היו הקשר הקרוב לאלקים ומעמדו המכובד. איוב מתאר את הקשר לאלקים כנר המאיר את דרכו, כבסיס המאפשר את כל הטוב בחייו. מעמדו המכובד של איוב, לפי טענתו, לא נוצל לרעה אלא איפשר לו להיטיב עם אנשים רבים. כך, תיאור עברו של איוב נותן בסיס להבנת תחושותיו בהווה, בהן נעסוק בחלק הבא.

חלק ב - המהפך ומשמעותו:

מתיאור השפעה שהיה לאיוב בעבר (כ"ט), עובר איוב לתיאור המהפך הגדול שחל בחייו (ל'). עצם העובדה שבעבר חייו היו טובים, וכעת הוא נמצא בשפל המדרגה - מכאיבה לו מאד: **כִּי טוֹב קִוִּיתִי וַיָּבֵא רָע וַאֲיַחְלָה לְאוֹר וַיָּבֵא אֶפְלָא... וַיְהִי לְאֵפֶל כְּגִדִי וְעֵגְבִי לְקוֹל בְּכִים (ל', כו; לא).**

כשם שבתיאור העבר המזהיר התמקד איוב בקרבה לה' ובמעמדו המכובד, כך גם בתיאור המהפך שחל בחייו מתמקד איוב בשני התחומים הללו. הוא פותח את דבריו בתיאור המהפך במעמדו בעיני אנשים - אפילו אנשים בעלי מעמד נמוך מאד לועגים לו ומתרחקים ממנו: **וְעַתָּה שָׁחֲקוּ עָלַי צְעִירִים מִמֶּנִּי לְיָמַי אֲשֶׁר מֵאִסְתִּי אָבוֹתָם לְשִׁית עִם כְּלָבִי צֹאנִי... הַקִּטְפִּים מְלוֹחַ עָלַי שִׁיחַ וְשֹׁרֶשׁ רְתָמִים לְחֶמְסִם... בְּנֵי נֶבֶל גַּם בְּנֵי בְלִי שִׁם נִבְאוּמָן הָאָרֶץ: וְעַתָּה נִגְיַנְתָּם הֵייתִי וְאֵהִי לְהֶם לְמִלָּה: תַּעֲבוּנִי רְחִקוּ מִנִּי וּמִפְנֵי לֹא חֲשָׁכוּ רַק... עַל יָמַי פָּרַחַח יְקוּמוּ רַגְלֵי שְׁלַחוּ וַיִּסְלְוּ עָלַי אֲרָחוֹת אֵידָם (ל', א-ב).**

שאלה למחשבה

נסו לחשוב - כיצד התרחש המהפך הזה? מה יכולה להיות הסיבה לכך שאנשים שהכירוהו כאדם מכובד בעבר אינם שומרים לו אמונים ומכבדים אותו גם בשעת צער?

המהפך ביחס האנשים כלפי איוב יכול להיות מוסבר בשני כיוונים: האחד - באפיינים הבוגדניים של בני האדם אשר חושבים על תועלתם האישית ומתחנפים לאדם אשר יכול להועיל להם וברגע שאדם איננו בעל כח ומעמד (ואף יותר מכך - הוא נזקק לעזרה) הם מתרחקים ממנו ולא אכפת להם ממצבו. והשני - באישיותו של איוב שהביאה אנשים לכבד אותו בשל מעמדו הרם ולא מתוך חיבה והערכה אמיתיים כלפיו, ולכן ברגע שהוא נפל הם כבר לא מכבדים אותו.

כמובן, שהמהפך במעמד החברתי, קשור למהפך במצבו הפיזי, ואף נובע ממנו: הִהפֵךְ עָלַי בְּלִהוֹת תְּרִדְרִי כְרוּחַ נְדָבְתִי וְכַעַב עֲבָרָה יִשְׁעָתִי: וְעֵתָה עָלַי תִּשְׁתַּפֵּךְ נַפְשִׁי יֶאֱחֹזְנִי יָמֵי עֲנִי: לִלְלָה עֲצָמִי נִקְרַמְעָלִי וְעַרְקִי לֹא יִשְׁכָּבוּן: בְּרָב כַּחַ יִתְחַפֵּשׂ לְבוּשִׁי כְּפִי כְתָנָתִי יֵאָזְרֵנִי: הֲרֵנִי לַחֲמֹד וְאֶתְמַשֵּׁל כְּעֶפֶר וְאֶפָּר... מֵעִי רָחֲחוּ וְלֹא דָמוּ קִדְמֵנִי יָמֵי עֲנִי: קִדְרַת הַלְכָתִי בְּלֹא חֲמָה קָמְתִי בְּקֶהֱל אֲשׁוּעַ: אִחַ הָיִיתִי לְתַנִּים וְרַע לְבָנֹת יַעֲנָה: עֹזְרֵי שֹׁחַר מַעְלֵי וְעֲצָמֵי תָרָה מִנִּי הֲרָב (ל', טו-ל) - איוב מתאר את העוני, החוליים והכאבים אשר אינם מרפים ממנו ביום ובלילה, עד שהוא מרגיש כ"עפר ואפר".

את המהפך הכואב במצבו מתאר איוב כקשור **למהפך ביחסיו עם אלקים**: אֲשׁוּעַ אֲלִיךָ וְלֹא תַעֲנֵנִי עֲמֻדָתִי וְתִתְבַּנֶּן בִּי: תִּהְפֵּךְ לְאִכְזָר לִי בְעַצֶם יָדְךָ תִּשְׁטַמְנֵנִי: תִּשְׁאֲנֵנִי אֶל רוּחַ תִּרְפִּיבֵנִי וְתִמְגַּגְנֵנִי תוֹשִׁיָה: כִּי יִדְעָתִי מֹות תִּשְׁיבֵנִי וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי (ל', כ-כג). מדבריו של איוב ניתן לחוש את עצמת האמונה שלו בקיומו של אלקים ובהנהגתו את העולם. כל התרחשות בחייו מתפרשת כביטוי ליחסיו עם האל ולא כאירוע מקרי. כאשר חייו של איוב היו שלווים ובטוחים, הוא הרגיש שה' איתו ויחס את מצבו הטוב בחיים להארה אלקית, ולא להצלחה אישית שלו. גם המהפך מתואר על ידי איוב כיד אלקים שפוגעת בו - כאשר חייו נהרסים באופן פתאומי וחסר הגיון, הוא מרגיש שיד ה' פוגעת בו במכוון, ושה' איננו מעוניין לשמוע את זעקתו. השאלה הגדולה של איוב איננה האם אלקים קיים והאם הוא מתערב במציאות ואחראי להתרחשויות בחייו. לאיוב ברור שה' נוכח ומעורב בחייו בכל פרט. השאלה של איוב היא כיצד ומדוע חל מהפך כזה בהתייחסות של האל-אליו?

איוב ממשיך וטוען שהמהפך לא חל בגלל חטאיו, אלא מסיבה אלקית אחרת שאין אפשרות להבינה. מתוך האמונה העמוקה הזאת, איוב פונה בשאלה אל האלקים, ובטוח שבסופו של דבר הוא היחיד שיכול להצדיק אותו ולתת מענה למצבו שנראה כרגע חסר הגיון: הֲלֹא הוּא יִרְאֶה דְרָכֵי וְכָל יַעֲדֵי סְפֹר: אִם הִלַּכְתִּי עִם שְׂוֹא וְתַחַשׁ עַל מְרָמָה רַגְלִי: יִשְׁקֻלְנִי בְּמֵאזְנֵי צֶדֶק וְיִדַע אֱלֹהֵי תְמֹתַי (ל"א, ה-ז). איוב בטוח שהייסורים באו לו מאת האל, ושהאל פוגע בו במכוון, על לא עוול בכפיו, ובכל זאת הוא ממשיך להאמין בו, לבטוח בו ולפנות אליו בבקשת מענה לסבלו, הפיזי והנפשי.

אם כן, אמונתו של איוב מהווה נקודת חוסן בחייו. איוב רואה את יד ה' בכל שלב בחייו. הוא מייחס לא-ל את הטוב בחייו וגם את המהפך ואת הרע. המהפך ביחס האל-אליו כואב לו מאד, אך הוא ממשיך להאמין בו, לפנות אליו ולבקש שיוציא את צדקתו לאור. **עצם העובדה שבעבר מצבו היה טוב, ושהוא חווה קשר קרוב לה', מהווים עבורו נקודת משען ובטחון שהוא אדם טוב, שאלקים אוהב אותו, ושהוא יכול לפנות לאלקים ולקבל ממנו מענה של אמת.**

סיכום:

בתחילת השיעור שאלנו את עצמנו, באיזו מידה זיכרונות העבר של איוב גורמים לו לתחושת אובדן אשר מגבירה את הקושי, ובאיזה מובן העבר הטוב נותן לו כח וחוסן להתמודדות בהווה. כעת ניתן לענות על שאלה זו.

זיכרונות העבר של איוב מקשים עליו להתמודד עם ייסוריו מפאת המהפך הקיצוני שחל בחייו. כיצד אדם שהיה עשיר, מכובד ובעל מעמד גבוה יכול לסבול את ההשפלה שבעוני ובייסורים ובעיקר את הלעג של חבריו אשר בגדו בו? המהפך שחל בחייו של איוב מבהיר לו שהמעמד החברתי איננו מספק חוסן, בטחון ויציבות, מאחר ובני האדם עלולים לבגוד בו ברגע שירד מגדולתו.

במקביל לכך, מתמודד איוב עם ההיפוך ביחסיו עם האל, ושואל את עצמו - מדוע חל מהפך קיצוני כל כך ביחסו של האל-אליו? איוב בטוח שלא חטא, מנסה להוכיח את חפותו בכל דרך, ודווקא בשל כך הפגיעה של האל-אליו כואבת לו מאד.

יחד עם זאת, **עברו של איוב נותן לו גם חוסן פנימי - אמונתו החזקה בה', שנבנתה בעבר, ממשיכה לחזק את לבו גם בהווה. גם הבטחון של איוב במעשיו הטובים - הבטחון שהוא לא פגע באנשים אלא היטיב איתם בעזרת מעמדו הגבוה בעבר - מאפשר לו להתמודד עם טענות רעיו בהווה ולהיות בטוח בצדקת דרכו.**

להרחבה

[מתן על הפרק - דפי לימוד לאיוב פרק כ"ח](#)

[מתן על הפרק - דפי לימוד לאיוב כ"ט - ל"א](#)

[שיעור מאת הרב ד"ר בני לאו - השינוי שעבר איוב במהלך הספר](#)

[פוסט מאת פרופ' צבי אדר - עומק צדקותו של איוב](#)

[פוסט מאת ד"ר צחי לברן - איוב מחפש הסבר](#)